

IX. ÉVFOLYAM.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

1915. 37. szám

Budapest, szeptember 12

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja
a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv
szerkesztő bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egész évre - - 12 korona

Félévre - - - - 6 korona

Negyedévre - - 3 korona

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

CSENDŐRSÉGI LAPOK

Szerkeszti és kiadja a M. kir. Csendőrségi Zsebkönyv szerkesztő-bizottsága.

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Félévre — — 6 korona. Egész évre 12 korona. Negyedévre 3 korona.	Megjelenik minden vasárnap.	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL Budapest. IV. Egyetem-utca 4 sz.
--	--------------------------------	---

Végrendelkezés a harctéren.

Irta: Tolcsvai Nagy Barna dr.

Egyeseknek a tényleges katonai szolgálatra — különösen a hadiállapot elején — való gyors behivatása s a harctérre való azonnali indítása lehetetlenné tette, hogy esetleges vagyoni felett bevonulásuk előtt végrendeletileg intézkedjenek. A hadszíntéren pedig a rendes viszonyok között alaki tekintetben megkívánt törvényes követelményeknek megfelelőleg végrendekezni igen bajos dolog, sőt gyakran teljesen lehetetlen is.

Épen ezért a végrendeleti öröklésről szóló 1876. évi XVI. törvénycikk IV. fejezetének a 29. §-a a szűkebb értelemben vett Magyarországra nézve háboru alkalmával kiváltságos, azaz a rendes magánvégrendekezési alaki feltételeitől eltérő végrendekezést is megenged.

Tudnunk kell, hogy a magyar magánjog szerint a nem kiváltságos *írásbeli* magánvégrendelet érvényességéhez: a) ha a végrendelet az örökhagyó által egész terjedelmében íratott és aláíratott, két tanu, b) minden egyéb esetben négy tanu kívántatik.

A *szóbeli* magánrendelet érvényességéhez pedig négy tanu jelenléte szükséges.

Ezzel szemben állapítja meg a fentebb említett 1876. évi XVI. t.-cz. 29. §-a a hadiállapot alatt tehető kiváltságos végrendekezés módozatait, amelynek értelmében: «Háboru alkalmával azon időponttól kezdve, midőn a csapatok hadilábra állítottak, a véderőnek ezen csapatokhoz osztott tagjai, továbbá mindazok, akik csataterén, vagy ostromzár alá vett helyen, avagy e helyektől nyolcz kilométernél nem nagyobb távolságban tartózkodnak» — jogositva vannak kiváltságos végrendeletet tenni.

A kiváltságos végrendekezés kedvezményei abban nyilvánulnak meg, hogy a) amennyiben a végrendeletet az örökhagyó sajátkezüleg írta és aláírta, úgy ez tanuk nélkül is érvényes; b) szóbeli és minden más végrendekezés esetében két tanu jelenléte szükséges, akik közül azonban csak az egyiknek kell írni és olvasni tudnia.

A kiváltságos végrendekezéskor minden esetben tanuk lehetnek, akik tizenegyedik életévüket betöltötték. (A nem kiváltságos végrendelet tanui csak 18-ik élet-

évüket betöltött egyének lehetnek.) Vakok, siketek, némák, továbbá, akik eszköz használatától meg vannak fosztva és akik hamis eskü vagy nyereségvágyból elkövetett büntett miatt elítéltek, azok a kiváltságos végrendeletnél, — tehát épenúgy, mint a rendes végrendekezéskor, — tanuk nem lehetnek.

A tanuk a végrendekezéskor együtt tartoznak jelen lenni és képességgel kell bírniok annak a bizonyítására, hogy az örökhagyó személyében csalás vagy tévedés nem forog fenn. Amennyiben azonban a végrendeletet tevő ragályos betegségben szenved, ez esetben a megkívánt két tanu együttes jelenléte nem szükséges.

A fenti értelemben megtett kiváltságos végrendelet azonban csak akkor feltétlen érvényességű, ha az örökhagyó a kedvezményes végrendekezés alapjául szolgáló kivételes helyzet megszűntétől számított három hónapon belül elhal.

Az alábbi esetekben azonban a kiváltságos végrendelet az említett (három havi) időpont letelte után is érvényes: a) «Ha az, aki a végrendeletből jogokat érvényesíteni kíván, hebizonyítja, miként a három havi batáridőtől az elhalálozás bekövetkezéseig az örökhagyó oly állapotban volt, hogy újabb végrendeletet nem tehetett»; b) ha a végrendelező súlyosan megsebesült vagy halálveszélyben forgott és azóta három év elteltével, — holtta nyilvánítottatik.

A magyar törvények a szűkebb értelemben vett Magyarorszag területén illetőséggel bírók részére, tehát a fenti értelemben szabályozza a kiváltságos végrendekezést.

Horvát-Szlavonországban még mindig az osztrák magánjog lévén életben, így az ott illetőséggel bíró magyar állampolgárokra nézve az osztrák kedvezményes végrendekezés intézkedései az irányadók.

Ausztriában pedig a kiváltságos végrendekezés, — amelyet minden tényleges állományu katonának jogában áll úgy békében, mint háboruban tennie, — a következő kedvezményekben nyilvánul meg: a) Az örökhagyó által sajátkezüleg írt és aláírt végrendelet tanuk nélkül is érvényes. b) Nem az örökhagyó által írt és aláírt végrendelet érvényességéhez csak két tanu aláírása szükséges. (Ezek béke idején az aláírásnál együtt tartoznak jelen lenni.) A tanuk közül az egyik a végakarati írója is lehet. c) Szóbeli végrendekezéskor szintén két tanu

Hegedüt, harmonikát, tárogatót,

MAGYARORSZÁG LEGNAGYOBB HANGSZERGYÁRA

STOWASSER I.

ca. és kir. udvari és hadsereg szállító, a Rákóczi-Tárogató-faltalálója, Budapest, II., Lánchíd-utca 6. — Gyára: Öntőház utca 3. — Régi hangszerek javítása, vétele és becsarálása. — Arjegyzők minden hangszerről külön küldetik.

jelenléte (békében együttes jelenléte) szükséges. Ezekről azonban megkivántatik, hogy az örökbagyót személyesen ismerték legyen.

Hadjárat ideje alatt a tanuk együttes jelenléte sem az írásbeli, sem pedig a szóbeli végrendelet érvényességéhez nem kívántatik meg.

Jogérvényes tanuk lehetnek mindazok (férfi, nő és a papi rend tagjai is), akik tizennegyedik életévüket betöltötték.

Az osztrák törvény szerinti kedvezményes végrendeletnek az érvényessége azonban megszűnik: a) hat hónappal a békekötés kihirdetése után (akik hajón tettek meg végrendeletüket, hat hónappal a partraszállás után); b) valamennyi katonai egyénnél hat hónappal a tényleges szolgálatból történt elbocsájtásuk után; c) ha pedig valaki a hadsereg kötelekéből büntetésképen bocsájtatik el, így az esetleg megtett kiváltságos végrendeleteknek az érvényessége közvetlenül az elbocsájtás kihirdetése után azonnal megszűnik.

*

Összehasonlítva a magyar és az osztrák kiváltságos végrendeletkezés intézkedéseit, arra az eredményre jutunk, hogy alak tekintetben a két törvény rendelkezéseiben lényeges eltérés nincsen.

Anyagi tekintetben azonban, érdekes, hogy az ausztriai törvény szerint a katonai állományú egyének még békében is kiváltságosan végrendeletkezhetnek, ami az egykori osztrák törvényalkotó tényezők erősen katonai szellemtől áthatott mivoltára vall.

A modern bűnügyi nyomozás.

(Ismerető szemelvények Dr. Albert Hellwig berlini törvényszéki úloók „Moderne Kriminalistik” című könyvéből.)

I.

A mai nyomozó közegek és batóságok, valamint a büntető igazságszolgáltatás egészen más, sokkal megbízhatóbb módszerrel dolgoznak, mint azt elődeik csak néhány évtizeddel ezelőtt is tehették.

A tanuvallomások lélektanának beható és hosszú időn át történt tanulmányozása meggyőzte a büntetőbírókat arról, hogy a tanuk bemondásai, általánosságban véve, sokkal kevésbé megbízhatóknak tekinthetők, mint ahogy azt elődeink gondolták. A természettudományokban azóta történt óriási haladás megadta szerencsére egytől azokat az eszközöket, amelyek segítségével igen sok és folyton szaporodó esetben a tett színhelyén talált leletekből vont következtetések alapján derítetjük ki a cselekményt.

A tanuvallomásokat sem a nyomozó közeg vagy hatóság, sem a büntetőbíróóság teljesen nélkülözni sohasem fogja tudni, azonban már most is beigazolást nyert,

hogy a tanuk — gyakran ellentmondó — bemondásai sok esetben korántsem játszanak egy-egy bűncselekmény vagy a tettes megállapításánál oly döntő szerepet, mint a bűnjelek állapotáról levont tárgyilagos következtetés. (Csendőrségi szolgálati utasításunk szintén nagy súlyt fektet a bűnjelek útján történő bizonyító eljárásra. Így az Utasítás 112. §-a egyenesen elrendeli, hogy „a terhelt beismerésének megtörténte után is, rendszerint meg kell szerezni a terhelt bűnösségének egyéb bizonyítékait is.” Mert hiszen előfordulhat, hogy egy ravasz gonosztevő, csakhogy mielőbb befejeződjék a bizonyító eljárás, mindent beismer a bíróságnál letagad mindent; s ha nincs bizonyíték, az egész nyomozás értéktelenné vált.)

A bűnjelbizonyítás — mint ahogyan ezt a módszert Hellvig találóan elnevezi, — amely még a múlt században is, gyakori megtevésztések miatt teljesen el volt hanyagolva, a jövő idők bizonyító-módszere lesz, s az ellene — különösen laikus körökben — táplált bizalmatlanság távolról sem jogosult. Viszont az is igaz, hogy a bűnjellel való bizonyítás csak az esetben vezethet megbízható eredményre, hogyha a nyomok sít. lelkiismeretes szakemberek által állapíttatnak meg s ha a büntetőbíró annyira jártas a modern bűnügyi eljárásban, hogy a szakember magyarázatait, illetőleg indokait mérlegelni képes.

*

Bűncselekmények, vagyis az állam, esetleg a törvényhatóságok által büntetéssel sújtott jogellenes tettek, mindig voltak, vannak és a jövőben is lesznek. Az idők folyamán csak azon cselekmények köre szenvedett változást, amelyek büntetteknek minősítették, mert az az idők folyamán etikai, vallási, esetleg politikai szempontokból bíraltatott el, hogy az illető államközösség érdekeit tartva szem előtt, mely cselekmények bélyegeztessenek bűncselekményeknek?

Hogy ezt az állítást szemléltetőbbé tegyem, megemlítem, hogy van még olyan nép a világon, amelynek felfogása szerint az idegennek, vagy nem a törzshöz tartozónak meglopása, esetleg meggyilkolása nemcsak hogy nem büntetendő, hanem még dicséretreméltó cselekményt képez.

A rómaiak nem számították a lopást a nyilvános bűncselekmények közé; a vérbosszu évszázadokon át plántálódott egyik nemzedékről a másikra és mint egy szentesített intézmény tartotta fenn magát, még pedig nemcsak az alsóbb néprétegekben, hiszen létjogosultsága gyakran a törvényhozók által is többé-kevésbé elismertetett. Amit az állam a fennálló jog alapján bűncselekménynek minősít és büntet, nem mindig tartatik a néprétegek által difamálónak, vagy büntetendőnek. — Itt van például a párba büntette vagy vétsége, melyet a törvény büntetéssel sújt, holott a legtöbb társadalmi

Ha fáj a feje ne tétovázzék, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát**

mely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Árát K 1.20. — Kapható minden gyógyszertárban. Készíté Beretvás Tamás gyógyszerész Kispesten. Orvosok által ajánlva. Három dobozról ingy. postai szállítással.

Az északi harcztérről. — Őrtorony Wladimir-Wolinskijben.

kör felfogása szerint nemcsak hogy nem becsületbavágó, hanem ellenkezőleg, tiszteltreméltó cselekmény a párbaj.

Annak a kutatása és megállapítása, hogy a kriminalitás (bűnözés) a múlt századokban nagyobb vagy kisebb volt-e, mint a jelen időké, meddő és hiábavaló munka lenne, annál inkább, mert kielégítő eredményhez — tekintettel arra, hogy a bűnözés elterjedéséről az egyes államokban nincs biztos adatunk — amúgy sem jutnánk, nem is szólva arról, hogy az előző évszázadok bűnözés fokáról adatok egyáltalában nem állnak rendelkezésünkre.

Hogy a jelenkor kriminalitása terén adataink — dacára a pontos statisztikának — hiányosak, kisebb szokatlanul hangzik, de tényleg így van, mert a bűnügyi statisztika csak a nyilvánosságra jutott bűncselekményeket lajstromozhatja el, de nem adhat számot az úgynevezett titkos kriminalitás számáról s arról, hogy hány személy szegte meg titokban a törvényt anélkül, hogy rajtavesztett volna. Hogy a titkolt bűnözések száma igen nagy, az kétségtelen, és hogy az egyes cselekmények (mint például a hamis eskü, fajtalanság, magzat-elbajtás, stb.) titokban maradt esetei a statisztikában felsoroltak számát messze tulszárnyalják, az is tagadhatatlan.

Bármilyen hézagos is a tolvajvilág felőli ismeretünk, annyit mégis megállapíthatunk, hogy az újabb időkben általánosságban a nyers erőszakkal elkövetett bűncselekmények száma apadt, ezzel szemben az ügyességel, furfanggal, ravaszsággal elkövetett bünesselvények (szébtolvajlás, csalás, zsarolás) jelentékenyen szaporodtak. Mert hiszen a gazember is a jelenkor gyermeke. Így alakult át az utonálló, a zsvány, a modern technika minden segédeszközeivel dolgozó tolvajja, aki foglalkozását valóságos művészetig emeli, vagy csalóvá, aki nem ritkán csodálatraméltó leleményességgel gondol ki fogásokat és finom lélektanai hozzáértéssel embertársainak gyengéit kifürkészve, azokat saját szébenek előnyére használja törekszik.

A gonosztevők válfaja manapság annyira soknemű, hogy a gonosztevő átlagos lélektanát vázolni nem lehet. Általában mégis két nagy osztályba lehet őket sorolni. A gyenge akaratu és az energikus (akaraterős) gonosztevők kategóriájába. A gyenge akaratuak csapatja — a legerősebben képviselt csavargó-elem után — csavargótipusnak nevezhető. Ez a típus magában foglalja a csavargókon és munkakerülőkön kívül a kéjnéket, fajtalanokodókat, alkoholistákat, az alkalmi és a beteges hajlamból bűnözőket (kleptomániában, pyromániában stb. szenvedők), szóval azokat, akiknek akarata befolyásolva van. Az energikus bűnözők közé számítandók a tolvaj-

jok, csalók, zsarolók, szélhámosok és általában az ifju gonosztevők. A gyilkos nem számítható külön kategóriába, mert az ölés úgyszólván mindig valamely czélt szolgál és mozdít elő s a legtrihább esetek közé tartozik, hogy valaki rendszeresen csak azért öl, hogy öljön.

Az energikus bűnözőktől nem lehet elvitatni az intelligenciát. Típen ezért oly nehéz gyakran cselekményeik kiderítése és kinyomozása és ez az oka, hogy aránylag elég gyakran ép bőrrel bujnak ki a csapdából, amit tisztán intelligenciájuknak köszönhetnek.

A modern gonosztvő — amint azt később lesz alkalamm kifejteni — az új-kor minden vívmányát igyekszik igénybe venni és többé vagy kevésbé ravaszul kieszelt ellenintézkedésekkel igyekszik a nyomozó közegeknek, az ügyésznek és a bíróságnak gáncsot vetni, legyünk őszinték, van rá eset, hogy sikerrel.

Természetes azonban, hogy a technika vívmányai nemcsak a gonosztevőknek, hanem az igazságszolgáltatás embereinek is hasznára vannak, sőt bizonyos, hogy ez utóbbiak fölényben vannak e téren a gonosztevők felett. Áll ez különösen a tettes kiderítésének metódusáról, amely úgyszólván napról-napra tökéletesedik. Hogy többet ne emlitsék, itt van a daktyloszkopia, a rendőrkutya, stb., amelyek mind elsőrendű segédeszközei a nyomozó közegnek; s ha egyes esetekben sikerült is a gonosztevőknek ezen módszert ellenintézkedésekkel kijátszani, ez mégsem általánosítható azzal a rengeteg sok esettel szemben, amikor a gonosztvő óvintézkedései mitsem használtak a leleplezés ellen.

*

A tettenérl gonosztvővel szemben könnyű dolga van a bűnügyi hatóságnak, mert hiszen megvan a tettes, nem kell utána kutatni s tettenérés esetén csak azt kell megállapítania, hogy befejezett cselekményről, vagy csak kísérletről, úgyszintén a cselekmény közlebbi részletezéséről, mint pl., hogy gyilkosság vagy szándékos emberölés, betöréses vagy közönséges lopás esetéről van-e szó. Természetesen az ily eseteknél is lehetséges, hogy egy harmadik személy is szerepelhet a játékban mint bűnrészes, felbujtó vagy hűségéd s aki nem éretett tetten.

A hivatásos gonosztvő, ha már ő maga nem menekülhet, becsületbeli kötelességének tartja, hogy társait, ha csak lebeteséges, el ne árulja, sőt elkövet mindent, hogy őket tisztára is mossa olyképen, hogy a közösen elkövetett bünesselvényt magára vállalja; ezért az ilyen emberek társait nem lehet egykönnyen leleplezni. Legjobb ilyen esetekben a tettestársakat az illető ismerősei körében keresni.

(Folyt. köv.)

HEGEDÜ

Csodásan szép hangu, vonóval, teljesen felszerelve 8 korona.

Élőnfa felszereléssel 12 és 18 kor. Master-művek 20 és 40 korona. Egész finomak részleteire is. Rosszakat művésziessé javít.

Aranyjegyzéket az összes hangszerekről ingyen küld

Mogyoróssy Gyula kfr. azab. hangszergyár

CZIMBALOM

szab. acélszerkezettel, részleteire is. Csodás hangu, tiszta hangu GRAMOFON (hangszólógép) 30 K a fejjebb. Hozzá: Fodák Sári, Király, Rózsa, Perczel, Bonci, Carusó-tól legesőbb lomezek 2 K 50 f. Fuvolák, tárogatók, cziparák, harmonikák stb. Hurók. — Javítási műterem stb.

Colombia-gramofon gyári díraktára.

Budapest, Rákóczi-ut 71.

Az északi harcztérről. — Krylov.

Az Isonzó hősei.

Leonhard Adel, a «Berliner Tageblatt»-nak az olasz harcsterre küldött tudósítója írta ezt a cikket:

Régi várak állanak a Karsztban: Rocca, Duino, Rubbia, Greifenberg, Görz, Laibach és ujak is, a melyek története azonban annyira változatos, hogy titokzatosan ősieknek tűnnek. Az egyik közülök — nem nevezem meg — összegyűjtötte magán a modern háború minden jegyét. Az erődítés egyik sarkában messzi kikönyököl a vastagmellű bástya; koralakban fut egy ősi gesztenyefa körül és a fa világoszöld sátra megtompítja a körutakra eső fényt. Az egyik lőrés előtt ifju tiszt guggol és telefonkagyló van a fülén. A völgyet telefondrótok szövik keresztbe-karba; az ágyúk idegei ezek. Fönn a vártorony tetejében basán fekszik egy tiszt és kétágu távcsövel kémleli a vidéket. Olyan mint a pók, mely az áldozatára les: Körner alezredes ő. Hetek óta járja a vidéket. Az olasz lányok és férjtelensz asszonyok, a kik odalenn a faluban a házak előtt ülnek, kezdetben félősen keresztet vetettek, ha autóban elrobogott előttük. Ilyenkor mosolygósan szól rák: «Leányok, el ne áruljátok! Csak a ti károtok, ha az ellenség idelő — nekem nem árt!» Azóta azonban ráemelik a szemüket...

Körner alezredes nem ír naplót, kard nem csörög az oldalán — de mégis romantikus. Szereti a törököket — némileg a hárem miatt — török bugyogót visel, a fején betykén ül a fez és az egész sereg «hosszú bosnyák»-nak hívja; ennek azonban csak a fezen van némi alapja. A feznek története van. Nem éppen gyönyörű, de illik a lövészárokba. Lenn feküdtek Szerbiában és olyan közelségben, hogy az ellenségek az egymás szivedobogását is hallhatták. Senki nem dugta ki az orrát, mert azonnal golyót kapott a fejébe. Piszkot, szemetet dobáltak egymásra és így lett hasznavehetetlen a hőnek sapkája, a melyet a szerbek bozsztantására kiasztották a lövészárok fölé. Nem volt sapkája, másik után kutatott bát és a derék bosnyákok voltak olyan szivesek kiséíteni őt. Azóta viseli. Akkor is a fején volt, a mikor a badilegenda szerint a 708-as magaslattal annyira szétlőtte, hogy csak 704-es maradt belőle. Fején volt akkor is, a mikor nehéz mozsaraival átbattolt a magunk állásain, az Isonzón előnyomult egészen Lucziniczáig és a cormonsi pályaudvaron kiszállított olasz csapatokat annyira összekartácsolta, hogy minden kedvük elment az ottmaradástól. Akkor is a fején volt, a mikor fölkerestük őt — a varázskastélyában, a csatlátér közepén.

Az öreg ur nyári álmát aludta; egy aggastyán, a ki az emlékeiről álmodik. Hová tűntek az idők, a mikor a szent római birodalom császára betört a kapun és lándzsák csaptak össze lovagi tornán és ellenség döntötte a falakat? A kor megszédült, békés lett és mai emberek nem tudnak a férbasságról és balgaságokat üz-

nek. Odafönn példái valaki a hasán fekszik, kémli a völgyet és a sarokban egy halott jószág, olyan, mint az élő fül, beszél fura szókat. És messzi valahol dörög, dörög és ráczáfol a derült égre.

Plava környékén B. tábornok seregében egy csemete zászlós tűnt föl nekünk, mellén az arany vitézségi érem. A tábornok szólt:

— A legderekkabbak egyike. Az érmet Belgrád alatt szerezte... Luka, beszéljen róla az urnak!

Az ifju magyar elvörösödött, mint a rák, de nem engedték habozni, muszáj volt beszélni neki:

— Belgrád kiürítésekor volt. A magyar parton a szolgálammal együtt a svadronomat kerestem, de túlról lövöldözést hallok. A távcsövön át meglátom, hogy néhány katonánkat nagy szerb erő vette körül. Csónakba ugrottam és a három civilkocsist pisztolylyal vettem rá, hogy átevezzenek velem. Az egyik kocsis golyót kapott a fejébe; belöktem a vízbe. A másik kettő kikötött velem. Annyi katonánkat szedtem a csónakba, a mennyi belefér, visszaveztem a Száván és az első pontra vittem őket. Egy káplár megebesült. Mire visszaértem, a szerbek robamra indultak. Csak tizenhatan voltunk, hangos Éljen!-t kiáltottunk és rajvonalba lefektünk. A szerbek utánunk csinálták. Mint a teknősbékák másztunk a partig, csónakba ugrottunk és ellöktük magunkat. A szerbek ordítva és lövöldözve utánunk. Két katonám megebesült, a többit visszahoztam.

Luka Pál feszesen nézett a generálisra, a ki fejbólintással mondott köszönetet. Luka Pál megkönnyebbülten ment el.

A Karsztból jövök. Azon az uton, a melyen különben jámbor zarándokok ballagnak a Monte Santóra és bab van a cipőjükben, hogy a sántikálásukkal is megindítsák Máriát. A szegény szlovének az utmenti vörös sziklabarlangokba búzódtak, mert a faluk tűzbe kerültek. Mélyen alantunk merész köhíd vágott át a smaragd zöld Isonzón. A vasut sinpantlikája rajta jött a jobbparrára át, a sziklafalak mentén igrkezeve tovább. A tiszt, ki velünk volt, elm gyarázta:

— Fönn sz ellenség áll kétszáz ágyúval, lenn a mi páncélvonatonk szalad.

Nabresina márványbányáihoz jutottunk; a fehé kövei Bécs és Triest palotáit díszítik. Azután olajfák ezüstzöld ligetje, a babér sötétzöldje következett itt sok szűlő terem, a melyek borát már Luczia, Augustus császár felesége is nagyon szerette. Itt szépek az asszonyok, a tartásuk nemes — olaszul beszélnek. A merdek sziklafalakon túl a tenger kéklik. Az öreg Duino várkastély torrazán állunk. Itt pihentek meg a Hohenstaufok, ha Olaszország ellen vonultak. Távol csónak csavargott a tengeren, talán kém feküdt benne a basán. Puszkagolyók röpültek feléje, az Echo lassan «fölmondta», a dörgést. A zeniten ellenséges aviatikus, mint karvaly keringett. Sietiana öblében katonák fürödtek nagy bujálkolással.

A harcsteren Duino és Sietiana ura Thurn-Taxis Sárador herczeg vezetett minket. A granátok belevagdostak a 121-es magaslathoz és D'Annunzióól, Duesóól, Pilke-óól és Bourget-óól beszélgettünk; egykor vendégei voltak Duinón, azután Voltmölle-óól, Hofmanetha-óól és Strauss Richárd-óól, a kik ura is barátai. Köröskörül minden szék, történelmi és kulturált. Delután Monfalconéba jutottunk; most Bojna főhadnagy és Scheichlbauer badnagy vezetett bennünket, a mögöttünk horkantó páncélvonatt két parancsnoka. Az őrszemek fedezékéből láthatunk a hajógyárat és benne a két, Khina számára épülő csirkáló, meg egy hatalmas, buezezer tonnás hajó törzsét.

Az északi harcztérről. — Zolkiw romjai.

Az „Anatro-Americana» rendelte és most félszázad olasz tanyázik benne. A német Breiter czég fölgyjutott olajtelepe még most is füstölög. Taxis herczeg római forrása meg a part között áll a kicsiny, pavilonfejű 21-es domb. A felsik ez előretolt mellvéájét egy magyar tartalékos tiszt védi az olaszok minden támadásával szemben. Őt épp oly fából faragták, mint két vezetőmet, Bojnat, a szomorú nevű románt és Scheichelbauert, a tegnapi prágai diákot, a mozgékonyt, a gyikot. Nagyon megkértem és Bojna elmesélta két utját a pánczélvonaton.

«Görz volt az állomás. Éjszaka a salcanói kőbídon át, onnan törtem Nerhovlje-Plaváig. Az ellenség fölöttem a csücsokon állt és a kéményfüst elárulta. Lőttek ránk, visszafordultunk és (törzön át Sagradóba rohantunk. Nagy tömeg olasz állt ott: valamennyit lekartácsolztuk. Redipnglia mellett pánczélos autók támadtak meg hét centiméteres ágyúkkal. Küzdve bátráltunk. Sdraussináig leráztuk őket, mire megint előnyomultunk Redipugliába. Most nem zavartak; elintéztük az ellenséget. Nemsokára Verbovljáig a vasutvonalat kellett megvizsgálni és a hol szükség volt rá, kijavítani. Plava irányában mentem, keresztüldörömbölve alagutakon, bombázva a csücsöket és leterítve az őrzáratokat, a melyeket az ellenség leküldött. Scheichelbauer a második pánczélvonattal a bátamat fedezte. Állandóan előre-hátra robovna, nyolcszor rohant el a 379-es magaslat előtt, a melyről egy üteg lőtte. Két gránát megsértette a mozdonyát. A mint kijöttem a verbovljei alagutból, a sötétség miatt összeütköztem vele; az ellenség miatt nem világíthatunk. Mégis szerencsésen értünk haza. Másnap az olaszok főlzakították a sineket és bombázták a görzi pályaudvart. Menekülni kellett és egy aviatikus üldözött is, a ki Sagrado táján két bombát dobott ránk. Elöttünk husz méterrel estek le... Ha megint kimegyünk, eljöhöt velünk...»

A két pánczélvonat az állomáson várt. Két acélmasztodon: a lelke a férfi húszsoros hátorsága és a mi századunk tüzes lehellete. Bajna négy katonája meztelen karokkal bajtotta a drezinát; az emeltyű taktusára mindegyik maga komponálta nótát énekelte és mi ballagtunk és nézünk...

KÉPEINKHEZ.

Az északi harcztérről.

Egyik közeli számunkban már említést tettünk a Kelet-Galiczia területén várható eseményekről s ime az azóta eltelt pár hét már is igazolta akkori sejtelmünket. A Breszt-Litovszk és környékbeli döntő csaták hatása alatt megmozdultak a Wladimir-Wolniskijtól lefelé a Zlota-Lipa és a Dnyeszter mellett álló seregeink s offenzívába menve át, már az első napon több mint 30 km. szélességben kivetették állásaikból az ellenséges orosz csapatokat s e frontátörés következtében annyira zavarba hozták az említett vonalon fekvő egész orosz haderőt, hogy — harczolva bár — de megkezdte visszavonulását, természetesen a mi csapataink általános nyomása alatt, az egész vonalon.

Az orosz-lengyelországi eredményes előnyomulásunkat követő eme offenzívánk kezdődő színterének felelő részén fekvő s aképeinken bemutatott Wladimir-Wo-

linszkij, Krylow és Zolkiew községek még a Nyugat-Galicziából kiinduló győzelmeink következtében jutottak kezeink közé s az ugyanakkori győzelmes harcok eredményeképen a felső Bug keleti partján Sokal mellett is megszerezték a szövetséges csapatok egy erős hídfő-állást és mindezekkel úgy megerősítették az úgynevezett wladimir-wolinszkij-lucki országút és a Dnyeszter közti vonalat, hogy azóta nem tudta őket onnan kivetni az ellenséges orosz haderő.

Az itteni orosz haderő különben, mint már említettük is, nem igen volt abban a helyzetben, hogy erősebb és tartós nyomással haderőket lekötöthetett volna ezen a fronton. Érezték ők is az orosz-lengyelországi dicső győzelmeink hatását és inkább várakozó állápontra helyezkedtek az intenzivebb támadás helyett, közben pedig az előzetesen készített erődítések dacára is intézkedtek Tarnopol és Brody, valamint a többi kelet-galicziai helységek kiürítése iránt is, nehogy a már előre látható mostani offenzívánk készületlen találja őket és még nagyobb csapást mérjenek rájuk az előre tervezett visszavonulás alatt.

Egyszerre 250 km. hosszú fronton indult meg ez a kelet-galicziai offenzívánk s célja nemcsak a még orosz uralom alatt levő galicziai terület felszabadítása volt, hanem támadás a wolhiniai orosz várháromszög ellen is. Tudvalevő ugyanis, hogy most esztendeje, mikor hős csapataink már Krasznic, Lublin alatt jártak, részben ebből a várháromszögből előtörő orosz csapatok állították meg és vetették vissza győzelmes seregeinket. Nehogy tehát újabb meglepetéseknek legyünk kitéve az oroszok kiszorítását kellett elhatározni a Luck-Rovno-Dubno várakból álló várháromszög védelme alól. Oroszországnak egyik legfontosabb hadművelleti házisa ez a várháromszög s ha észak-lengyelországi nagy és erős várai után ezt is elveszti, aligha kaphat itt a közelben oly fontos és védett kiinduló pontot, ahol szétszórt és megzavart hadseregét egy ellenünk irányuló újabb offenzívára összeszedhetné.

HIREK.

Dicsőró elismerés. Meszlényi Lajos, III. számú csendőrkertületbeli csendőr ez. őrmesternek, a máramaroszigeti es. és kir. katonai állomásparancsnokság, több hónapra keresztül legerélyesebben, lelkiismeretesen és tapintatosan teljesített szolgálataiért, okiratilag dicsőró elismerését fejezte ki.

Adományok. A zemplénoroszi csendőrkülönítmény csendőrlégénysége és a beosztott népfőlkelők között gyűjtést rendezett a háboruban megvakult katonák segélyezésére. Adakoztak: Matisz Mihály őrmester és Fodor Sándor ezdőr 5—5, Nagel Ignác népfőlkelő 4, Nagy János V. ezdőr 3, Lada Antal népfőlkelő tizedes, Németh Antal, Sinka István, Szikszay Pál, Végh Jenő, Gábor Márk, Kája József, Varga Gábor, Baglyos Pál, Bodor András, Tóth Mihály, Groszmann József, Takács János, Friedländer Salamon népfőlkelők és Fülöp Imréné őrsfőzdő 2—2 koronát, összesen 46 koronát,

A nagybecskerekeli ősről Maczelka József, Balányi Pál és Bagi János csendőr ez. őrmesterek 2—2 koronát küldtek a vak katonák részére. Az adományokat rendeltetési helyére juttattuk.

Csendőrségi egyének feletti egyházi joghatóság. A honvédelmi miniszter a csendőrség egyénoinek egyházi joghatóság alá tartozandósága és illetékessége körül felmerült kételyek eloszlatása végett, az augusztus hó 31-én 196476/1. szám alatt kelt rendeletével akként intézkedett, hogy a tábori csendőrség, valamint hadrakelt sereghöz beosztott egyéb csendőri személyzet katonái, míg a többi összes csendőrség polgári egyházi joghatóság alatt áll.

Kisegítő könyvecske hadiszolgálatra. Magyar-olasz és német-olasz kisegítő könyvecske hadiszolgálatra címmel időszerű füzet jelent meg a napokban. Katonáink és tábori csendőreink számára írta ezt Steiner Albert tanár, hogy megé tethessék magukat az ellenséges területen. A könyvecske használatához nem szükséges az olasz nyelv ismerete, mert a mondatokat fonetikusan, a helyes kiejtéssel megfelelően állította össze és azonkívül igen jó tájékoztatót is csatolt a füzet elejére. A társalgó módszerrel összeállított füzet az alábbi fejezeteket tartalmazza: felderítő szolgálat, beszállásolás, rekvizálás, vendéglő, kávéház, szálló, bevásárlás, vasút és posta, a kórházban, szökevények, kémek, franktirőrök, parlamentérek, foglyaszállítás, olasz hadifogságban, beteg katonáink orvosi kezelése az olasz hadifogságban, pénzegység, súly és mérték, számok, világtájak, évszavak, hónapok, idő és óra, szólásmódok, kérdőszók, férfi-foglalkozások, katonai kifejezések. A füzet másik fele a német-olasz részt foglalja magában, ugyancsak módszerrel és azonos tartalommal. Mellékletül az olasz harezter sikerült térképét találjuk a könyvecskében, melynek minden sora gyakorlati értékű és szinte nélkülözhetetlen az olaszok ellen küzdő katonáinknak és tábori csendőreinknek. A füzetet az Országos Központi Községi Nyomda részvénytársaság adta ki. Megrendelhető (Budapest, VI., Gyár-utca 40) ára 1 korona.

Kérelem. Kiss Bakk Lajos Aninószabánylepen (Hunyadmegye) állomásozó csendőr kéri Lagsági János, VII. számú csendőrkerületbeli csendőrt, aki vele az 1914. évben az országos csendőrszolgálatban volt együtt, hogy ozimét vele egy fontos ügyből kifolyólag mielőbb közölje.

KÜLÖNFÉLÉK.

Anglia háborús költségei. Anglia régebbi háborúinak költségeit a „Tribune de Genève” július huszonkilencediki száma így állítja össze: a polgárháború, meg a Franciaországgal viselt háború (1688-tól 1697-ig) költsége 326 millió font volt (évi 3·6 millió), a spanyol örökösödési háború (1702-től 1713-ig) 507 millió font (évi 4·6 millió), a spanyol báború (1739-től 1748-ig) 43·6 millió font (évi 4·8 millió), a hét éves báború (1756-től 1763-ig) 82·6 millió font (évi 11·8 millió), az amerikai függetlenségi báború (1776-től 1785-ig) 97·6 millió font (évi 10·8 millió), a francia forradalom és a napoleoni háborúk (1793-tól 1815-ig) 831·5 millió font (évi 38 millió). Ennek a mostani háborúnak minden napja három millió fontjába kerül Angliának. Egy év alatt ez körülbelül 11 milliárdra megy. Tizenegy milliárd font sterlingre!

Az orosz uralkodó család birtokai. Az orosz csári családnak tudvalevően zárt területekben szinte mérbe-

tetlen kiterjedési birtoka van, a mihez hozzájárulnak még a csári család egyes tagjainak nyugat-európai fogalmak szerint úgyszólván mesébe illő kiterjedésű magánbirtokai. Magának a csárnak csupán Szibériában négy és fél millió hektáros földterület a magántulajdona, a nagyhercegek egynémelyikének a Kaukázusban, a Krimi félszigeten és az óriási orosz birodalom más részeiben is rengeteg birtokuk van. A családi vagyon maga, a mely földbirtokból és tőkéből áll és a melynek alapját I. Pál vetette meg, körülbelül így tagozódik: a földterület körülbelül nyolcz millió hektár; ezeröt száz malom, nyolcz száz ipari vállalat, száz különféle gyártelep és Oroszország legkiválóbb szőlői. Sok évvel ezelőtt az uralkodóház gazdasági intézősége csupán egy év bortermését négy millió korona értékben adta el és azóta a termés természetesen jóval gyarapodott. Azt is kiszámították, hogy az 1797—1897-iki évszázad alatt a Romanovok birtokai több mint másfél milliárd koronát jövedelmeztek. Most az átlagos évi jövedelem hatvan millió koronára rug. A folyó császári összvagyon milliárdokat tesz ki. A legnagyobb vagyongyarapodást azonban a jobbágyok megszüntetése idézte elő, úgy hogy a jobbágyok fölszabadítása a csári család vagyonát több mint egy milliárd koronával szaporította.

A millió és milliárd. Németországban még ma is sokat emlegetik Rieses Ádám nevét, a ki az első német számtani könyvet megcsinálta és 1559-ben mint egyszerű bányabivatalnok halt meg és főként akkor emlegetik, ha valaki rosszul számol. Szinte hibetetlen és mégis igaz, hogy a jó Rieses a „millió” fogalmát még nem ismerte és ezt csak így tudta kifejezni: ezerszer ezer. A millió szó voltaképpen olasz eredetű. Az olaszok már a XIII században ismerték az „ül millió” meghatározást. A milliárd szó pedig francozia eredetű; ennek a meghatározására viszont az olaszok nem voltak képesek, mert a leggazdagabb emberek akkor ott laktak és a „Le milliard” fogalom is ott született. 1871-ben Franciaország öt milliárd hadiszerződöt volt kénytelen fizetni; valószínű, hogy ez a szükség kényszerítette rá a francziákat, hogy a horribilis summának nevet adjanak.

Női levélhordók. Angliában most igen sok helyen, különösen a falvakban, női levélhordók kézbesítik a csomagokat és a leveleket. Sok asszony mint postamester is működik és pedig a felsőbbes teljes melegezésére. Ha mezőkön át kell menniök, vagy piszkos utcákon, olyankor a női levélhordók vízmentes szatyort öltenek. Nyáron nem súlyos a dolga a levélhordónak. Amde a tél ugyancsak próbára teszi majd a szervezeteiket és az ellentállóképességüket és igazán csak akkor derül ki, hogy bírják-e, a mire vállalkoztak. Sajátosságos: az angol lapok most azon törik a fejüket, hogy tölre milyen fejedöt találjanak ki a női postások számára.

A háború és az utazások. A mostani báborúból igen nagy kára van az úgynevezett nemzetközi forgalomnak. Kivált jelenleg, nyaratszaka, a nemzetközi idegenforgalmi helyeken mutatkozik majdnem végzetes módon a háborús idő befolyása. A legszámottevőbb veszteség e tekintetben Olaszországot sújtja, amelynek bevételei 1908 folyamán a külföldi turisták és egyéb utazók után, a statisztikai kimutatások szerint 4·27 millió körül jártak. De az utolsó években az olasz utiforgalom nagyon megnövekedett; az előbbi szám tehát bizonynyal alatta jár a valóságnak. Ha elgondoljunk, hogy az olasz földjárók zömét Ausztria, Magyar- és Németország szolgáltatja, a hitszegő Olaszország tehát az árulás méreg-

fogaival saját husába harapott. Természetesen minden ország több-kevesebb kárt vallott, mely a háború kitöréséig az utazó közönség kegyét élvezte. Nem utolsó helyen Srácej; ennek látogatottságáról azonban eddig nem készült pontos statisztika. Mindazonáltal az idegenforgalomból huzott tiszta jövedelmét, főleg mióta a télisport nekilendült, bátran lehet legalább is kétszázmillió frankra tenni. Ausztriában, ahol az idegenek számát és fogyasztásuk mennyiségét át szeretnék tekinteni, az ott tartózkodás napjait a fogyasztás átlagos összegével szorozták meg. Eképpen a bécsi főúrnácz-minisztérium 5,070,000 eltöltött nap után 85 millió koronát számított ki. A magyar fürdők, kiránduló helyek e nemű pontosabb tájékoztatásáról hallgat a krónika. De hogy itt is milliók foroghatnak, azt bizvást elbíhetjük. A francia Rivierán az idegenek fogyasztása túljár 300 millión; a Svédországba, Norvégiába utazó turisták számát 1911-ben 90,000-re becsülték, akik föltéve, hogy mindenik legalább 500 koronát költött el, 43 milliót hagytak az országban. Rengeg összeg pénzt hordanak a Németalföldön gyönyörködés, pihenés céljából utazó amerikaiak is az általuk fölkeresett helyekre. 1912 májusában, csupán a német hajóstársaságok gőzösein 85,000-nél több kabinhelyet foglaltak el az ófélé-oceán-turisták. Teljes számukat azonban valamennyi tengerentúli vonalon 150,000-re teszik és föltéve, hogy mindegyik utas 4200 márkát ad ki, 630 milliónál több vándorol az amerikai turisták zsebéből az európaiak táskájába.

Néhány adat Oroszországból. Az 1897. évi népszámlálás adatai szerint Oroszországban 435,818 hivatalnok volt, ezek között 38,082 nő. Ma a tisztviselők száma jelentékenyen több, a mi a következőkből is kitűnik. Az 1897. évi népszámlálás adatai szerint volt Oroszországban 85,816 tanító és tanítónő. De a kultuszminiszter adatai szerint 113,985 tanító és tanítónő volt Oroszországban, tehát 30,000-rel több. A rendőrségi tisztviselők számából hiányzanak a falusi rendőrök és a titkos rendőrök, akiknek száma igen nagy. A rendőrtisztviselők csoportja állott 104,575 személyből, a közigazgatási és bírósági tisztviselők száma 42,034, a vasutasoké 81,000, a posta- és táviradiahivatalnokoké 38,000. A tisztviselők száma a lakosok számához úgy aránylik, mint 1 a 150-hez. A fizetési viszonyok olyanok, hogy a 435,818 tisztviselő közül 344,614-nek van 1000 rubelnál kevesebb fizetése. A többi 91,204 tisztviselő közül 65,775 kap 1000—2000 rubelt, 23,116 kap 2000-től 5000-ig, 1481 kap 5000-től 10,000 rubelig. A tisztviselők összes fizetése 181 millió rubelt tett ki.

Szerkesztői üzenetek.

A szerkesztőség a szolgálattal kapcsolatos kérdésekre és névtelen levelekre nem válaszol, kéziratos vissza nem ad, levélben pedig csak igen kivételes oly esetekben válaszol, ha a válasz, kényességénél fogva, nyilvánosan meg nem adható. Kérjütek ennél fogva olvasóinkat, hogy leveleikkel bélyeget ne küldjenek.

Vaskereszt 15. A német vaskeresztet III. Frigyes Vilmos porosz király alapította 1813. évi márczius hó 10-én a napóleoni háborúk alkalmából két osztályban. Jelvénye ezüstszínű ezüst-szögélyű fekete vaskereszt, még pedig az 1. osztály szalag nélkül, a 2. osztály fehér-szögélyű fekete szalagon. Alapítanak a kereszt előlapján felül koronás FW betűk, közepén egy hármes tolgylafelvél, alsó végén pedig 1813 évszám volt. Megújította I. Vilmos 1870 július hó 10-én a francia háború kezdete előtt.

Ekkor a vaskereszt előlapjának felső részébe egy korona, középebe W betű, alsó szélébe az 1870 évszám került, hátlapján pedig az 1813. évi vaskereszt felirásai maradtak. A jelenleg dúló világháború kitörése idejében II. Vilmos császár a német birodalom jelenlegi koronás feje a vaskeresztet újból megújította. A legújabb vaskereszt az 1870. évtől csak az évszámban különbözik. Az 1. osztályú vaskereszt a hal moll alatt, a 2. osztályú pedig szalagjántól fogva a dolmány vagy zubbony 3. vagy 4. gomlyukába fűzve viselendő. Legutóbb elrendelte még II. Vilmos császár, hogy azok az egyének, a kik a vaskereszttel 1870-ben már kitüntetve lettek a mostan folyó háborúban a vaskereszttel való kitüntetésre ismét érdemeket szereztek, a már meglévő 1870. évi vaskereszt szalagján egy néhány milliméter széles, 1914. évszámmal ellátott ezüstpántot viselhessenek. — A vaskeresztet háborúban véghezvitt ritéz cselekedetekért vagy egyéb kiváló teljesítményekért, rendfokozatra való tekintet nélkül ítézték és legénységek egyének egyaránt kaphatják. Az adományozás a német császár felségjoga. Az osztrák-magyar monarchia fegyveres erejéhez tartozó egyéneknek a nekik adományozott vaskereszt elfogadhatására és viselésére az engedélyt Ő felsége a mi koronás királyunk adja. Utóbbi időben II. Vilmos császár polgári egyéneket is tüntetett ki a vaskereszttel. Többek közt dr. Nernst Walter titkos kormánytanácsost, ismert tudóst, a berlini tudományegyetem természettani és vegytani intézetének vezetőjét az 1. osztályú vaskereszttel a vegytani kutatások terén szerzett kiváló érdemeiért.

Ipolyölgyi. 1. Olvassa el lapunk folyó évi 34. számában „Szorgalmas 12” jellegű alatt adott válaszuk 4. pontját. 2. Szolgálaton kívül eltávozási engedély nélkül az őrsállomást nem hagyhatja el. Ha eltávozási engedélye van, kerékpárral is oly távolságra mehet az őrsállomástól, a honnan az engedélyozott eltávozási idő leteltével az őrsre vissza tud térni.

Érdeklődő (Budapest). A hadapródok tisztjólétek, de rangosztályba sorolva minosenek a nokik a rangosztályba nem sorolt havidijasok tisztjellegű kötelesek.

Érdeklődő (Vár). E kérdés megválaszítása még tervbe sincs véve a így erről beszélni legalább is korai dolog.

M. 11. Ha egy hasonló rendfokozatu bajtársal tegezéskor viszonyban van, az illetőnek magasabb rendfokozatba való előlépése a jó bajtársi viszonyt nem befolyásolhatja. De az illető az előléptetéssel egyuttal előjárója is lesz Önnek, a szolgálati érintkezés közben a tegezést mindenestre melláznai fogja, mert szolgálatban előjáró és alárendelt között tegezéskor helye minosen. Hogy az illető szintén szolgálaton kívül tegezze Önt vagy sem, az az ő egyéni nézetétől és felfogásától függ. Ha továbbra is tegezi Önt, Ön viszont tegezheti.

B. A. 1. Várja meg az elintézését türellemmel. 2. Csendőrségi zsold és pótlóját az illető csapatától kapja. 3. Mivel ilyen esetben a viték megkárosításu anyagi haszon szerzése céljából fondorlattal történt, a család tényállásáca forog fenn és a btkv. 379. §-u szorint minősül hivatalból üldözendő eselekményt képez.

1880. K. A. Mezei munka — az ipari munkával egy foglalom alá nem tartozván — úgy vasárnap, mint Szent István napján végezhető, ha csak a kihágási btkv. III. fejezetében foglalt határozványok értelmében kihágási nem képez. Kihágásnak fog minősülni a nem elődélzhatlanul szükséges mezei munka végzése, habár kann a munkán is, valamint az elődélzhatlan mezei munkának (cséplés, stb.) oly időben és helyen való végzése, a mikor ezáltal valamilyen vallásfelekezet istentisztelete vagy egyházi szertartása megzavaratik.

Szalag. Önkéntes karparaszomány viselésére nem jogosult.

Beteg cs. Természetesen csupán azt az uszagozt kell visszatartatni, a melyet zsold fejében arra az időre tánylog felvett.

Komitáció. 1. Kérdése érthetetlen. Irja meg érthetően, hogy mily irányban óhajt felvilágosítást. 2. Itt nem tudhatjuk; forduljon tisztj előjárójához.

HIVATALOS RÉSZ.

SZEMÉLYI ÜGYEK.

Legfelsőbb elhatározás:

Ö császári és apostoli királyi Főcséje Bécsben folyó évi augusztus hó 11-én kelt legfelsőbb elhatározásával legkegyelmesebben eljendősni méltóztatott, hogy a legfelsőbb dicsőítő elismerés tudtul adassék:

Kamuty Lajos, esendőrhadnagyknak.

Előléptettek

örmesterré:

1915. évi augusztus hó 1-ével:

a cs. és kir. 2. hadsereg hadtápparancsnokság által: Gelegonya András, II. számú, továbbá Németh István XIV. és Szabó József IV., VI. számú esendőrkerületbeli őrsvezető ez. őrmesterek,

őrsvezető ez. őrmesterré:

ugyanazon nappal ugyanazon parancsnokság által: Markó Sándor, VI. számú esendőrkerületbeli esendőr ez. őrmester.

csendőr ez. őrmesterré:

1915. évi márczius hó 16-ával:

a cs. és kir. 7. hadsereg tábori esendőrtörzstiszteje által: Farkas József, VI. számú esendőrkerületbeli esendőr.

1915. évi augusztus hó 1-ével:

a cs. és kir. 2. hadsereg hadtápparancsnokság által: Ruzsics István, Szabó János VI., Szabó Lajos III., Batári Mikály, Romata Mátyás, Fülöp Péter, Oláh György, Popa János II., Horváth Péter, Berkó Márton, Linkó József, Gaál Mihály, Ambrus Albert és Vincze János II., II. számú, továbbá Biró Domokos, Simon Imre, Sándor Lajos, Kneisz Rafael, Szabados József, Kardos Ferencz, Császár Mihály és Szabó Lajos III., VI. számú esendőrkerületbeli esendőrök.

1915. évi augusztus hó 9-ével:

a m. kir. 30. honvédegyalgezerel parancsnokság által: Rusz Gyula, VI. számú esendőrkerületbeli esendőr:

1915. évi augusztus hó 15-ével:

a cs. és kir. 2. hadseregparancsnokság által: Ország József, VI. számú esendőrkerületbeli esendőr;

1915. évi augusztus hó 20-ával:

a cs. és kir. 9. hadtáp csoportparancsnokság által: Római István, Tóth István II. és Vödrös István, VI. számú esendőrkerületbeli esendőrök.

Katonai szolgálati jellel való ellátás:

a m. kir. VI. számú esendőrkerület állományában:

Bagesán József esendőr szeptember hó 19-ével, Nagy Ferencz őrsvezető ez. őrmester szeptember hó 29-ével a II. osztályu, Pápay József esendőr szeptember hó 1-ével, Csonka Kálmán esendőr szeptember hó 2-ával, Pekker János esendőr szeptember hó 8-ával, Horváth György II. esendőr szeptember hó 9-ével, Pukler József esendőr szeptember hó 15-ével, Kisfalvi Mihály esendőr szeptember hó 25-ével és Baranyai József esendőr szeptember hó 29-ével a III. osztályu legénységi katonai szolgálati jellel láttak el.

Nyilvánosan megdicsértett:

a m. kir. VI. számú esendőrkerületi parancsnokság által:

Kovács István, esendőrségi szolgálatra beosztott tartalékos huszártizedes, Szil községben, 1915. évi május hó 17-én dühöngött tűzvésznél, az emberélet és vagyonmentésnél, valamint a tűz továbbterjedésének meggátolása körül tanúsított hasznos és eredményos közreműködéséért.

Pénzjutalomban részesítetttek:

a m. kir. belügyminiszter ur

a m. kir. VIII. számú esendőrkerületi állományába tartozó:

Szutor Kálmán, Szabolesi Mihály, Sós Mátyás, Veszta János, Riger Lajos, Bándi József őrsvezető ez. őrmesterek részére 146—146, Mizgér Antal, Cseli József, Suta György és Pegg György esendőrök részére 100—100 korona jutalmat folyósított.

Járőrvezetői jelvénynyel elláttattak.

a m. kir. III. számú esendőrkerület állományában:

Vásárhelyi Zsigmond, Bartis József, Csapó István, Varga Lajos, Bodorics János, Tesák Pál, Kalló József II., Kigyós Ferencz, Holmik Ferencz és Csob János II. esendőrök.

A m. kir. I. számú esendőrkerület állományában:

Onisor Győző, Biró János, Szász Vilmos, Keresedi Tivadar, Kiss Lajos, Gül Ignác, Demeter György, Nagy György István, Weiss János, Dénes Marton, Csillag János, Bükkös Márton, Joó András, Butura Sándor, Dénes Albert, Kutas Sándor, Bajkó István, Krasznai Flora, Vágási Dániel és Pap Imre esendőrök.

Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára

Köztisztviselői kölcsönök törlesztésre.

Előlegek értékpapirokra.

Családi házak és telepek létesítése.

részvénytársaság

Budapest, VII., Rákóczi-ut 76. sz.

— Telefon 153—44. szám. —

Alaptőke 2.000.000 korona.

Kölcsönök l. kborletiltás ellenében.

Külföldi pénznemek vétele és eladása.

Sorsjegyeknek részletre és készpénzért való eladása.

Előlegünk betéteket takarékpénztári könyvszerzésre 1. Oly (alcaré) betétek után, melyeket hat hónapi felmondási idő lekötése mellett helyeznek el tulézetünknek, 0% (hat) betéti kamatot fizetünk (A tőkekamatadó levonásával). 2. Oly (alcaré) betét után, melynél a betető az 1. pontban felzett felmondási időt ki nem kóti, 5 1/2% (öt és fél) betéti kamatot fizetünk. (A tőkekamatadó levonásával.)

Előlegét nyújtunk értékpapirokra, sorajegyekre, vidéki intézetek részvényeire. Személyi kölcsönöket folyósítunk kezesség mellett vagy jelzálogos biztosíték ellenében, jutányos kamattételi mellett Utalványok, intévények és chequék beszedését elvállaljuk igen mérsékelt költségek felszámolásával. Vesszünk és eladunk értékpapírokat, idegen pénzeket.

Lovaglási jutalomdíjban részesítették :

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában :

Kiss István őrsvezető cz. őrmester, Török László csendőr cz. őrmester, Szabó József III. őrsvezető cz. őrmester és Abrabám János csendőr 3—3 drb. Szigeti Szlavkó csendőr cz. őrmester, Szabó Imre I. és Szücs Illés őrsvezető cz. őrmesterek, Lantos Rafacl, Veres Mihály és Zsiros István csendőr cz. őrmesterek, Szabó József II., Tamás István és Virág János I. csendőrök 2—2 drb 10 koronás aranyból álló jutalomdíjban.

Márkus Mibály, VIII. számú csendőrkerületbeli csendőr, 3 darab 10 koronás aranyból álló jutalomdíjban.

A m. kir. IV. számú csendőrkerület állományában :

Ferenczi Sándor, Józsa István, V. Peto Bálint, Kiss István I., Klimper Ignác, Gödri Mibály, Mán János, Szedliczki Andris, Antal Sándor I. és Németh Károly csendőrök.

Névváltoztatás.

Petresc Joáchim, VII. számú csendőrkerületbeli csendőr családi nevét, belügyminiszteri engedély alapján, «Péter»-re változtatta.

Pruszkai Károly, VI. sz. csendőrkerületbeli őrsvezető cz. őrmester, családi nevét, a m. kir. belügyminiszter úr 1914. évi 188,531 VI—a. számú engedélye alapján, «Papai»-ra változtatta.

Házasságra lépett:

a m. kir. I. számú csendőrkerület állományában :

Orbán Gergely őrsvezető cz. őrmester, Megyesi Róziával, 1915. évi április hó 8-án, Szilágyfőkeresztúron ;

Fülöp György őrsvezető cz. őrmester, Bokor Annával, 1915. évi augusztus hó 1-én, Székelykeresztúron ;

a m. kir. II. számú csendőrkerület állományában ;

Bakos Mihály csendőr, Nennländer Reginával, 1915. évi július hó 18-án, Teregován ;

Halasi Mihály csendőr, Schwerin Lujzával, 1915. évi július hó 24-én, Ruszkabányán ;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában :

Torma János őrsvezető cz. őrmester, Lázár Máriával, 1915. évi július hó 10-én, Pacsán ;

a m. kir. V. számú csendőrkerület állományában :

Varga Lajos csendőr, cz. őrmester, Németh Juliannával, 1915. évi július hó 10-én, Dunaszerdahelyen ;

a m. kir. III. számú csendőrkerület állományában :

Siroki Mihály őrsvezető cz. őrmester, özv. Fízel Józsefné szül. Plausin Katalinnal, 1915. évi augusztus hó 3-án Tökölön ;

A m. kir. V. számú csendőrkerület állományában :

Császár Lajos őrsvezető cz. őrmester, Scherzinger Vilmával, 1915. évi augusztus hó 14-én, Temesváron ; Tomor Gábor őrsvezető cz. őrmester, Rezan Margittal, 1915. évi július hó 27-én, Kistapolcsányban ; Göres László őrsvezető cz. őrmester, Neuschl Juliannával, 1915. évi augusztus hó 3-án, Hegybányán.

a m. kir. II. sz. csendőrkerület állományában :

Guseila Miklós csendőr cz. őrmester, Guseila Zsóbiával, 1915. évi augusztus hó 1-én Pozsonban ;

a m. kir. VI. számú csendőrkerület állományában :

Törő János őrsvezető cz. őrmester, özv. Jakula Antalné szül. Döry Máriával, 1915. évi augusztus hó 26-án, Kápolnásnyéken ;

Kiss József III. őrsvezető cz. őrmester, Deák Erzsébettel 1915. évi augusztus hó 8-án, Pusztakovácsin ;

Tatár János csendőr cz. őrmester, Frank Ilonával, 1915. évi augusztus hó 17-én, Szomajomban.

SZÁNTÓ JÓZSEF

gépáruháza 17 év óta létezik Szegeden, a városi bérpalotában

Képes nagy ár-jegyzékem díj-talanul küldöm.

Képes nagy ár-jegyzékem díj-talanul küldöm.

Egyedül nálam kaphatók a Helical, Premier, Postillon, Britania, Eska és saját összeállítású legkedveltebb hegyi-kerékpárok. E gépekből hadseregünk részére is szállítottam. Pathé tünékvilági beszélőgépek, lemezek és varrógépek óriási választékban, kedvező részletfizetésre is.

Várnay és Fia, Budapest, VI., Gyár-utca 26.

Nyomtatványok
Sapkák
Keztyük
Kardbojt
Celluloid kezelő és nyakravaló
Czipőkrém
Fegyverzsir
Borotváló készlet
6, 10 és 20 éves
szolgálati kereszt
stb. stb.

Nagyvárad, Ralikovszki-ut 24. Szeged, Kárász-u. 9.

Vitézségi éremszalagok raktáron vannak.

Mindenemű felszerelési tárgyak
dus raktára olcsó árakkal.

Nyári szürke és fehér czérna kezttyük nagy választékban olcsó árban kaphatók.